

Kontekst projekta

Tokom proteklih deset godina, Republika Srbija postavila je mehanizme rodne ravnopravnosti na svim nivoima vlasti: zakonodavne, izvršne, kao i nezavisne nadzorne mehanizme na državnom, pokrajinskom i lokalnom nivou, uspostavila institucije, donela zakone i strateška dokumenta u cilju sprečavanja i suzbijanja rodno zasnovanog nasilja i definisala prioritete u ovoj oblasti u *Nacionalnoj strategiji za sprečavanje i suzbijanje nasilja nad ženama u porodici i u partnerskim odnosima* (2011-2015).

Od 2005. godine, četiri projekta podržana od strane Ujedinjenih Nacija u Srbiji, a u vezi sa borbom protiv nasilja nad ženama, implementirana su na državnom novou i nivou autonomne pokrajine Vojvodine: „Škole bez nasilja“ pod pokroviteljstvom Ministarstva prosvete i nauke i UNICEF-a (2005-2012); “Borba protiv seksualnog i rodno zasnovanog nasilja” (skraćeno SGBV) pod okriljem Uprave za rodnu ravnopravnost Ministarstva za rad, zapošljavanje i socijalnu politiku i UNDP-a, uz finansijsku pomoć Kraljevine Norveške (2009-2012), “Ka sveobuhvatnom sistemu za okončanje nasilja nad ženama u AP Vojvodini” implementiranog od strane Pokrajinskog sekretarijata za preduzetništvo, zapošljavanje i rodnu ravnopravnost Vojvodine uz podršku UN Trust Fonda za borbu protiv nasilja nad ženama (2009-2012) i “Nasilje nad decom u jugoistočnoj Evropi” (2011-2013) implementiran od strane UNICEF-a i EU.

“Integrirani odgovor na nasilje nad ženama u Srbiji” predstavlja zajednički napor UN agencija u Srbiji da koordiniraju akcije i tako značajno uvećaju efekat u podršci Vladi Republike Srbije da implementira definisan strateški okvir za sprečavanje i suzbijanje nasilje nad ženama.

KLJUČNA STATISTIKA

- Rasprostranjenost (tokom životnog veka) nasilja nad ženama i intimnim partnerskim odnosima je 54.2%, dok je trenutni procenat rasprostranjenosti (tokom poslednjih 12 meseci) 37.5%
- Najčešći oblik nasilja je psihološki (48.7%), potom fizički (21.6%) i ekonomski (15.8%), dok je najređe seksualno nasilje (3.8%)
- Muškarci su počinioci rodno zasnovanog nasilja mnogo češće od žena. Čak 89.9% slučajeva fizičkog nasilja počinjeno je od strane muškaraca. Dodajmo tome 79.0% psihološkog nasilja i 85.3% ekonomskog nasilja počinjenog od strane muškaraca. Najčešći počinioci su muževi i partneri: 50.6% ekonomskog, 58% psihološkog i 71.7% fizičkog nasilja počinjeno je od strane supruga i partnera. Konačno, najekstremniji slučajevi fizičkog nasilja nad ženama su skoro bez izuzetka počinjeni od strane muškaraca (96%), a 80.8% od strane muževa i partnera.
- Drugi članovi porodice ili domaćinstva takođe su žrtve različitih oblika nasilja u porodici. Najvažnije je istaći da su deca često svedoci nasilja u porodici - 40% fizičkog nasilja nad ženama imalo je za svedoka jedno ili više izdržavane dece, dok su u 10.2% slučajeva deca takođe pretrpela fizičke povrede.
- Stav mladih: istraživanja ove zajednice pokazuju da je među dečacima 17% misli da je seksualno nasilje nad ženom izazvano njenim „neprikladnim ponašanjem“. Čak 14% dečaka

uvredilo je svju devojkju ili neku drugu mladu žensku osobu, dok je 6-7% bilo nasilno u vršenju pritiska za seksualnim odnosom, fizički nasilno ili kroz pretnje. Čak 42% potvrđuje da bi se uključili u tuču ukoliko bi njihovi prijatelji bili umešani a 29% misli da bi bilo sramno da se povuku ili odustanu od tuče

Izvori:

Mapiranje porodičnog nasilja nad ženama u centralnoj Srbiji, SeConS, Beograd, 2010. (<http://www.gendernet.rs/rrpage.php?chapter=35&id=18>)

Multiple Indicator Cluster Survey 2010: Monitoring situacije sa decom i ženama. UNICEF Srbija, Beograd, 2011.

M Istraživanje 2011: Istraživanje koncepta rodno zasnovanog nasilja i stavova o rodno zasnovanom nasilju kod učenika srednjih škola u Srbiji. Centar E8, Beograd, 2012.

Profil projekta

Projekat „Integrirani odgovor na nasilje nad ženama u Srbiji“ je zajednička inicijativa Ujedinjenih nacija u Srbiji, koji implementiraju tri UN agencije: UNDP, UN Women i UNICEF. Projekat je finansijski podržan od strane UN Trust Fond-a za sprečavanje nasilja nad ženama. Nacionalni partneri u implementaciji projekta su Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalne politike Vlade Republike Srbije, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja RS, kao i Pokrajinski sekretarijat za preduzetništvo, zapošljavanje i rodnu ravnopravnost AP Vojvodine

Implementacija projekta započela je u decembru 2012. i trajaće do decembra 2014. godine.

Ciljevi projekta

- žene i devojkje razvijaju veću svest i razumevanje o nasilju nad ženama i imaju lakši pristup odgovarajućim službama.
- škole, centri za socijalni rad, mediji i šira javnost imaju povećane kapacitete i osetljivost u sprečavanju nasilja nad ženama u porodici i intimnim partnerskim odnosima, u ciljanim sredinama.
- odgovorne službe imaju povećane i poboljšane kapacitete u zaštiti žena od nasilja u porodici i intimnim partnerskim odnosima, u ciljanim sredinama.

Rezultati UNDP -a

- UNDP je podržao uvođenje i rad na programu tretmana počinitelaca u Srbiji, zasnovanom na norveškom modelu “Alternativa nasilju”. Kroz SGBV projekat 16 lokalnih eksperata u tri Centra za socijalni rad (Beograd, Niš, Kragujevac) osposobljeno je za uspešnu implementaciju programa, koji su potom kontekstualizovali za lokalne potrebe i dobili akreditaciju programa u nacionalnom sistemu

socijalne zaštite. Projekat "Integrirani odgovor na nasilje nad ženama" je uključio profesionalce iz ukupno 8 centara za socijalni rad u proces treniranja, mentorstva i primene programa za rad sa počinocima (Kragujevac, Kraljevo, Čačak, Niš, Leskovac, Kruševac, Novi Sad i Subotica). Kroz fazu daljeg razvoja programa, biće ustanovljene procedure za sveobuhvatnu evaluaciju uspeha samog programa.

- U saradnji sa Fondom B92, UNDP je uspostavio i neprestano razvija *Web-one-stop-shop-info-centar* o nasilju nad ženama, na kome je moguće pronaći različite informacije, aktuelne vest i dosadašnje projekte i napore institucija i organizacija u sprečavanju nasilja nad ženama.
- Objavljena je i *Kvalitativna analiza medijskog izveštavanja o nasilju nad ženama u Srbiji za period 2010-2012* i predstavljena javnosti. Tekst analize može se u potpunosti preuzeti na web stranici www.sigurnakuca.net.
- Ustanovljene su radne grupe za izradu minimalnih standarda za pružanje usluge SOS telefona za žene žrtve nasilja, pod pokroviteljstvom Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike RS, a u saradnji sa 10 lokalnih ženskih nevladinih organizacija.
- Uspostavljen je institucionalni okvir za multisektorsku saradnju u sistemu zaštite žena koje su preživele nasilje. Set protokola o saradnji i postupanju u slučajevima nasilja nad ženama u porodici i intimnim partnerskim odnosima usvojeni su od strane resornih ministarstava Republike Srbije (Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalne politike, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja), kao i Opšti protokol o saradnji između relevantnih aktera. Set protokola predstavljen je i podeljen zainteresovanoj stručnoj javnosti (socijalni radnici, policajci, medicinski radnici itd.). Tekst protokola dostupan je na linku: http://sigurnakuca.net/nasilje_nad_zenama/institucionalni_odgovor_na_nasilje_nad_zenama.50.html
http://sigurnakuca.net/nasilje_nad_zenama/vesti.2.html?id=47
- Sprovode se obuke zaposlenih u profesionalnim službama na lokalnom nivou za primenu seta protokola, povezivanje i koordiniranu akciju kako bi se obezbedila bolja pomoć i podrška žrtvama. Dvodnevne obuke sa po dva propratna seminarra će biti održane u 10 gradova. Do sada su održane obuke u Ivanjici 24. i 25. jula 2013. godine, u Pirotu 19-20. septembra 2013. i u Knjaževcu 26-27.09.2013. Do kraja 2013. godine predviđeno je održavanje obuke u Paraćinu 17-18. oktobra 2013. i u Kruševcu 5-6. decembra, kao i serija od deset propratnih seminarra u istim gradovima.
- U saradnji sa Kriminalističko-polijskom akademijom, 441 policajaca je prošlo obuku tokom 2012/2013, dok je novi ciklus od 10 treninga predviđen za akademsku 2013/2014. Novi ciklus obuka biće obogaćen sadržajima vezanim za primenu Posebnog protokola Ministarstva unutrašnjih poslova RS koji definiše postupanje policijskih službenika u slučajevima nasilja nad ženama u porodici i intimnom partnerskom odnosu.
- U saradnji sa Pravosudnom akademijom RS nastavljena je intenzivna obuka sudija i tužilaca o efikasnijoj primeni zakonskih rešenja u oblasti zaštite žena od nasilja.
- Tokom 2013. i 2014. godine biće sprovedeni treninzi za novinare/ke i urednike/ice o rodno senzitivnom izveštavanju o nasilju nad ženama. Prvi trening biće održan u Prijepolju 10-11. oktobra 2013. godine u saradnji sa TV Forumom žena Prijepolja.

Joint Project "Integrated Response to Violence against Women in Serbia" is supported by UN Trust Fund to End Violence against Women

address: Internacionalnih brigada 69,11000 Belgrade, Serbia
e-mail: vesna.jaric@undp.org phone: +381 (11) 2040 400 | fax: +381 (11) 3444 300

